

Ishaja svak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

Uredniški in upravniški prostori: 2637 S. Lawndale av.
Office of publication: 2637 So. Lawndale ave.
Telephone: Lawndale 4633.

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XII. Cena lista \$4.00 Entered as second-class matter January 23, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., torek, 4. februarja (Feb. 4) 1919. Subscription \$4.00 Yearly STEV.—NUMBER 29.
Published and distributed under permit (No. 146) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

RAZPRAVA O CARIGRADU.

Velika petorica je včeraj razpravljala o zahtevah Grške; rumunsko-srbska zadeva odložena.

WILSON V FRANCOŠKI ZBORNICI.

Pariz, 3. feb. — Predsednik Wilson je bil danes predpoldne gost francoskega parlamenta. Prišel je v zbornico v spremstvu predsednika Poincaréa, ministrskega predsednika Clemenceaua, predsednika nižje zbornice Deschanelja in predsednika senata Du Bosta. Poslanei so vstali s sedežev in navdušeno pozdravili Wilsona, za katerega je bil pripravljen poseben častni sedež. Deschanel je predstavil ameriškega predsednika poslancem in mu v imenu zbornice izrekel priščno dobrodoščilo. Wilson se je zahvalil v kratkih besedah za redko čast. Preteklo je že 70 let odkar je bil inozemski državnik sprejet v francoski zbornici.

Konferenca velike petorice se je pričela danes baviti s teritorialnimi zahtevami Grške. Venizelos, ministrski predsednik Grčije in zunanji minister Politis sta bila poklicana k seji. Grška zahteva gotove kraje v južni Albaniji. Epir, Tradičijo s Carigradom, Smirno in gotove otoke. Grške zahteve prihajajo v konflikt z zahtevami Italije in zadeva je precej zamotana.

Rumunska zadeva je bila začeto rešena s tem, da se imenuje nevtralna komisija, ki preišče o pravičnosti rumunskih zahtev po Banatu. Rumunski ministrski predsednik Brătianu je predlagal, da zavezniške čete takoj zasedejo ozemlje v Banatu, kajti po njegovem mnenju tamkaj grozi — boljševizem. Pravzaprav je tam že nekaj francoskega vojaštva, ki čuva nevtralno črto med Jugoslovani in Rumuni.

Predsednik Wilson je bil danes zelo zaposlen. Predpoldne je posel francosko zbornico in potem je predsedoval na seji odbora za ligo narodov, ki pripravljajo temeljni načrt za poslovanje lige. Mnogi in teški problemi, ki so se pojavili zadnje dni na diplomatskem zboru, zahtevajo, da se ligo narodov čim prej postavi na realna tla. Vselej tega se je Wilson podvil z delom, da bo načrt ustave hitro izdelan.

Mirovna konferenca je zaključila že več važnih stvari v "ine-nu lige narodov", toda liga eksistira le še na papirju. Danes se je pokazalo, da je Hughes, ministrski predsednik iz Avstralije, največji nasprotnik lige narodov zato, ker je bilo sklenjeno, da bo liga z mandatno upravo kontrolirala nemške kolonije. On hoče, da Avstralija takoj prevzame Maršalske in Karolinske otoke v svojo posest.

Hughes je dejal v debati, da Avstralija ni čakala do petnajste ure, ko je bilo treba braniti demokracijo. Avstralci, ki so lansko spomlad rekli Amiens, niso rekli: "Počakajmo, da nam liga narodov ukaže napasti Nemce". Ravno tako noče Avstralija čakati na ligo narodov, da ji podeli mandat uprave na bivših nemških otokih.

Na to je odgovorila ameriška delegacija, da je ameriška armada in ameriški material tudi pripomogel do rešitve Pariza. Predsednik Wilson je pripravljen opozoriti pristake Hughesa, da Amerika ne bo sodelovala pri sklepanju sebične voje miru, temveč lahko reši vse svoje zadeve na svojo pest, ako nočejo zavezniški kooperirati z njo.

Vprašanje vojne odškodnine pride na vrsto, ko bodo rešena vsa teritorialna vprašanja. Kakor je soditi se bo vprašanje odškodnine ravno po dejstvu, koliko more Nemčija plačati, ne pa koliko kdo zahteva.

Srbski princ Aleksander je prišel v Pariz v nedeljo predpoldne. Na kolodvoru so ga sprejeli predsednik Poincaré, Pašić, dr. Vesnić

KONČNO POROČILO O IZGUBAH AMERIKE.

Gen. March je podal oficijelne številke o ubitih, pogrešanih in vjetih vojaki.

56,592 MOŽ.

Washington, D. C. — General March, šef generalnega štaba, je objavil izgube, ki jih je imela ameriška armada na zapadni fronti. Ubitih v boju, umrlih za ranami, pogrešanih v boju in ujetnikov je 56.592.

Naslednja tablica nam daje pregled o teh izgubah:

Div.	Ubiti	Umrli	Pogreš.	Ujet.	Skupaj
1.	2,303	1,050	1,789	196	5,344
2.	1,382	696	818	73	2,969
3.	1,991	589	878	254	3,612
4.	1,500	618	817	61	2,996
5.	970	505	969	60	2,504
6.	49	67	8	3	127
7.	175	98	50	3	326
8.	1,398	660	462	354	2,874
9.	1,302	404	320	158	2,184
10.	1,444	553	1,174	619	3,890
11.	597	220	267	33	1,117
12.	1,084	416	251	22	1,773
13.	1,694	708	748	42	3,212
14.	632	261	249	29	1,171
15.	596	217	808	112	1,733
16.	358	116	393	2	869
17.	1,084	416	251	22	1,773
18.	1,702	725	440	85	2,952
19.	1,276	552	529	336	2,692
20.	915	339	508	63	1,825
21.	838	352	1,142	15	2,347
22.	436	387	246	96	1,365
23.	203	96	79	2	370
24.	808	324	271	189	1,592
25.	20	53	7	6	86
26.	437	258	4	1,555	2,254
27.	936	327	287	35	1,585
28.	1,934	276	470	23	2,703
29.	109	50	47	5	211
30.	372	105	8	4	489
Skupaj	27,762	11,396	14,640	2,785	56,592

Izgube mornariške pehote niso vsote v tem izkazu.

Od brigade mornariške pehote je 55 oficirjev in 1,587 moških ubitih, dva oficirja in 695 moških pogrešanih in 91 oficirjev in 1,802 moža pa je težko ranjenih.

Po izjavi generala Marcha je bilo do koncem minolega tedna demobiliziranih nad en milijon mož.

ITALIJANSKI ŠOVINISTI OPASUJEJO NAŠO KAMPAJO ZA MILJONDOLARSKI SKLAD. PREKORAČIMO MILJON!

PRVI NEMŠKI IN BIVŠI AVSTRIJSKI PODANIKI SO DOBILI DRŽAVLJANSKE PAPIRJE.

Chicago, Ill. — Sodnik George F. Barret je dal prvim nemškimi in bivšim avstrijskimi podanikom papirje, odkar je bilo proglašeno vojno stanje med Združenimi državami in Nemčijo. Bilo jih je petdeset.

ČUDEŽNA POVEST.

Victoria, B. C. — Tukaj je bil obsojen deserter Fred Fredette na dve leti ječe. Izpovedal je pred vojnim sodom, da je bil na škuni "Dumaru", ki jo je začel strela dne 16. oktobra l. l. Moštvo je zapustilo škuno v čolnu in je bilo na morju štiri in dvajset dni. Dogovorili so se, da bodo vsakega sledili, ki umrje. Umrla sta strojniki in vajence. Skuhali so oha v morski vodi in použili.

ZBORNICA JE SPREJELA PENZIJSKO PREDLOGO.

Washington, D. C. — Zbornica je sprejela predlog, ki določa \$215,000,000 za penzije. Za predlog je glasovalo 245 kongresnikov, proti nji pa kongresnika Blanton iz Texasa in Quinn iz Mississippija.

DRAGINJA.

Chicago, Ill. — "Oregon Journal" je prinesel zanimive podatke o naraščajoči dragini. List pravi, da so se moške sukne podražile od leta 1914 za 185 odstotkov, ženske bluze pa za 64 odstotkov. Pleteno perilo se je podražilo za 130 odstotkov, še stanarstva je poskočila za 29 odstotkov. Povprečno se je življenje podražilo za \$7 odstotkov. Torej ni čula, če delavec pravijo, da ne morejo izhajati z mezdo, ki jo prejema.

in nekaj drugih Srbov. Ker je Aleksandrov obisk neoficijalen, ni bilo nobenih sprejemnih ceremonij.

VOJAKI KUPOVALI ODPUST.

Poročevalec je odkril škandal v armadi, ki vzbuja splošno zanimanje v deželi.

LAJTNANT JE PREJEL \$600.

Chicago, Ill. — Časnikarski poročevalec nekega dnevnika v Chicagu je odkril škandal v armadi, ki že zdaj obljublja, da vzbudi splošno zanimanje v deželi. Nekateri so sprejemali podkupnino od vojakov, da so dobili odpust. Armadni oficirji menijo, kadar bodo objavljena fakta, da se bo pokazala mašina za odpuščanje vojakov iz službe v zelo čudni luči.

Vojaki v Reekfordu imenujejo lajtnanta Willey H. Dohrerja, odpuščenega častno pred tremi tedni iz armade, profitarja, ki je prejemal denar od vojakov. Dohrer izjavlja, da ni res, da je prejemal denar in da bo dokazal svojo nedolžnost.

Preiskava, ki jo vodi kapitan Edward A. Smith, je dognala sledečo obtožbo proti lajtnantu Dohrerju:

Prejel je od štirih vojakov \$600, ker je njim pripovedoval, da si lahko pridobi odpust iz armade le s podkupnjem.

Da je jedel nad štiri mesece pri kompaniji, ne da bi kompaniji povrnil za hrano en dolar.

Da ni poslal naprej najmanj treh prošenj za odpust iz armade, ki jih je imel poslati brigadnemu generalu C. H. Barthu.

Lajtnant Dohrer je bil poveljnik taborišne zdravnišne postaje, preden je bil odpuščen iz armade. Vojaske oblasti imajo detajlirane podatke o njegovih aktivih, ki prav malo soglašajo z vojaškim stanom, še manj pa z oficirskim.

Po podpisanih izjavah, ki so v rokah kapitana Smitha, so plačali sledeči vojaki za odpust:

Saržent Louis A. Lisker, New York, plačal \$200 dne 6. januarja.

Prostak M. D. Zaller, Cleveland, plačal \$200 dne 7. januarja.

Saržent Morris Woolf, New York, plačal \$100 dne 9. januarja.

Saržent Joseph Riebaum, Chicago, plačal \$100 dne 10. januarja.

Trije vojaki so prosili za odpust in niso dali lajtnantu rdečega centa. Dohrer je prošnje pridržal. Imena teh vojakov so:

Saržent George Werneburg, New York.

Prostak Thomas McConnell, Chicago.

Korporal Henry Karp, New York.

Vojaki so priložili svojim prošnjam zaprisežene izjave, da so potrebni doma in da čakajo nanje dobro plačane pozicije.

Nekoga dne je lajtnant Dohrer po izjavi prič pozval vojakove, na katere se je lahko zanesel, da bodo mokaali, na zaupno sejo. Razložil jim, da je težko dobiti odpust iz armade, toda če se maže, tedaj teče. Dejal je, da ima za mazanje izdelan načrt in da ga uvede skozi znanje z nekim višjim oficirjem v Washingtonu. Tako mazanje stane okoli \$200. Vojaki so kasneje obdržali konferenco in zaključili, če ni druge poti iz armade, da bodo plačali po \$200.

Dohrer jih je podučil, da je neumnost prositi za odpust iz armade po naravnih potih, ker je pot dolga in se ne dobi. To je udarilo, to je vleklo in ribice so prijele za vado.

Krivi so pa vsi v očeh poštenih vojakov, tisti, ki so podkupovali in tisti, ki so prejemali podkupnino. Prvi so pospeševali korupcijo, drugi so pa bili korumpirani.

VREME.

Chicago in okolica: V torek dež in megla ter mrzlo. Zapadni in severozapadni vetrovi.

KONGRESNIKI ZAHTEVAJO IZPRAZNITEV RUSIJE

Kongresnik Mason pravi, da so bile čete zato poslane, ker noče biti sovjet odgovoren za dolgove.

PONAREJENI DOKUMENTI.

Washington, D. C. — "Odbor za resnico glede Rusije", v katerem so med drugimi tudi Jane Adams, Lincoln Concord, Frank P. Walsh, Amos Pinchot in Alvin Johnson, je sklical tukaj zadnjo nedeljo javni shod, ki je bil dobro obiskan. Navzoči so bili tudi kongresniki Gordon iz Ohio, Baer iz North Dakote, Dill iz Washingtona in William F. Mason iz Chicaga.

Ko sta končala s govorom Louise Bryant, žena Johna Reeda in pisateljica brošure "Šest rdečih mesecev v Rusiji", in Albert Rhys Williams iz New Yorka, je vstal kongresnik Mason in dejal, da ni v državi Illinois niti 50 ljudi, ki bi odobrvali prisotnost ameriških čet v Rusiji. Po njegovem mnenju je vlada zato poslala čete v Rusijo, ker ni mogla pregovoriti ruskega sovjeta, da bi bil prevzel odgovornost za posojilo, ki ga je dala Amerika prejšnji ruski vladi. Mason je pripomnil, da je posojilo v svoti sto milijonov dolarjev, ki ga je namenila ameriška vlada Kerenskijevi vladi, še danes v rokah Bakmejtjeva, ruskega poslanika iz carjevitih časov v Združenih državah, kateri plačuje iz te svote obresti ameriškim finančnikom, ki so posojilo večji kapital carjevi vladi še predno je bila Amerika v vojni.

Louise Bryant je rekla na shodu, da je George Creel, načelnik sludnega odbora za informiranje javnosti, priznal pred Raymondom Robinsonom, bivšim članom misije Ameriškega Rdečega križa v Rusiji, da je prvih petnajst dokumentov, v katerih je znani Edgar Sisson "razkrival" tajno zvezo med Leninovo in kajzerjevo vlado, ponarejenih.

Na shodu je bila sprejeta resolucija, ki zahteva, da ameriška vlada takoj odpokliče svoje čete iz Rusije.

Ameriške čete kmalu zapuste Rusijo.

Pariz, 3. feb. — V par dneh se morda odloči, dali zavezniške čete takoj odidejo iz Rusije ali ostanejo še tamkaj za nedoločen čas. Wilson je o tej zadevi že govoril s ostalimi amerišskimi delegati. Zavezniški se zavedajo, da je njihova majhna armada na ruskem severu v veliki nevarnosti v pričo boljševiške ofenzive. Murmansk je še edina odprta luka, ki ni zamrznjena. Ameriški diplomat je in vojaški poveljniki so za to, da odidejo Američani iz Rusije, toda s strategičnega ozira je boljše, da gredo skupaj z ostalimi zavezniškimi četami.

Kodanj, 3. feb. — Iz Moskve poročajo uradno, da so boljševiške čete okupirale Kijev, glavno mesto ukrajinske republike. Švedski prostovoljci so se izkrcali v Libavi na baltičkem obrežju.

DOKLADA ZA VOJAKE.

Washington, D. C. — Senatni in zbornični konferenčniiki so se pri razpravi o vojnem proračunu zedinili, da dbe vojaki od oficirja doli in bolniške strežnice po \$50, oficirji v armadi, mornarici in pri mornariški pehoti pa \$200 pri odpustu iz službe.

Po konferenčnem sporazumu dbe dokladi vojaki in bolniške strežnice, čeprav so že na dopustu in ne glede na to, kje so služili: v Evropi ali doma.

Zbornica je s 244 glasovi proti 61 inštruirala svoje konferenčniike, da glasujejo proti senatnemu predlogu, da se prispevki v volilni sklad nad \$500 obdavčijo s sto odstotki.

Ne boj se za svobodo in pravico samo z jezikom, ampak pokaži, da si res, kar govoriš.

VELIKA STAVKA NA ANGLEŠKEM.

Štrajk se razširja po vsej Angliji. Belfast je popolnoma pod kontrolo delavcev. Stavkarji protestirajo proti vojaštvu. Velika železniška stavka na Švedskem.

London, 4. feb. — 7000 rudarjev je zastavkalo včeraj v Car-marthenshiru. V četrtek se vrši konferenca zastopnikov vseh premogarskih organizacij v okolišju trdega premoga v Walesu v svrhu, da razpravljajo o generalni stavki.

Kodanj, 4. feb. — Na Švedskem je izbruhnila velika železniška stavka. Delavci so ustavili delo na sedemnajstih železniških progah.

London, 3. feb. — Anglija stoji danes pred veliko socialno krizo. Stavka se razširja po vsej državi in vojaške čete so nameščene po vseh središčih delavskega gibanja. Najbolj grozeče znamenje je izjava štrajkarjev, da se bodo upirali "ohoroženemu tiranstvu vlade, ki se ni obneslo v Rusiji in na Nemškem, pa se ne bo niti na Angleškem."

10.000 vojakov je ustavilo izgrede v Glasgou, ker je imelo na razpolago dovolj strojnih pušk, toda manjši nemiri in pobujanje šip na okoliš se nadaljuje. Vlada je pripravljena poslati še več vojaštva v Glasgou, ako delavci ostanejo pri svoji grožnji, da se bodo upirali armadi. Včeraj je bilo aretiranih sedem delavskih voditeljev v Glasgou.

Izgredi v Belfastu se nadaljujejo. Štrajkarji imajo mesto popolnoma pod svojo kontrolo. Iz Dublina prihajajo razburjive vesti, da se stavka širi po vsej Irski. Republikanci (sinfeineovi) so se združili s štrajkarji in odobrili njihovo zahtevo za 44urni tedenski delavnik; obenem zahtevajo, da se imajo izpustiti iz zaporov vsi politični jetniki.

V Londonu so zaštrajkali uslužbeni petih podružnih železnic in groze zapreti vse električne naprave ter vreči London v temo, ako se bodo vojaški vtikali v stavko. Jutri pamerava zastavkati 200.000 strojevodij v mestu za 44urni tedenski delavnik. Velik nepokoj vlada tudi med železniškimi uslužbenci.

Štrajkarji v Clydu so izdali proklamacijo, v kateri pravijo, da se ne boje vojaških čet. Proklamacija se deloma glasi:

"Delavci vsekakor ne bodo sprejeli drobtin, katere jim miši vlada z bajoneti poriniti v gola-nec. Vlada se grdo moti, če misli, da bo z razstavo militaristične sile ugonobila stavko. Štrajk se bo nadaljeval z vso odločnostjo. Prisotnost vojaških čet je že pomnožila naše vrste in delavci nikakor ne odstopijo od svojih zahtev. Pozivamo vlado, da naj opraviči nastop brutalne sile orožja proti neohoroženim delavcem, ženam in otrokom. Strojne puške in bajonete niso argumenti, temveč sredstvo v rokah tistih, ki se ne ozirajo na pametne besede."

Policija v Glasgou je ulomila v glavni sten štrajkarjev in zaplenila veliko množico letakov z gori omenjeno proklamacijo. O krog George Square so vojaški strelali hiše, na katerih imajo strojne puške.

Dublin, 3. feb. — Svet strokovnih unij v Dublinu je sklical tedenski kongres za prihodnji teden. Na programu je zahteva 44-urnega tedenskega delavnika in povznanje plače za 150 odstotkov s minimumom 50 šillingov na teden.

Vladajoči razredi spoznavajo potrebo reform.

London, 3. feb. — Industrijalni nepokoj v Angliji je porinil v ozadje vse druge dogodke z mirnovalne konferenco vred in politični krog strahom gledajo v bližnjo bodočnost. Vodilni listi se bavijo s krizo in urgirajo reforme. Mnogi političarji v vladi službi tudi predlagajo razna zdravlila. Veliko se govori o "industrijalnem kongresu", v katerem bi bili zastopani delodajalci in delavci. Idejo takega kongresa je sprožil John R. Clynes, bivši živečni kontroler, ki pravi, da mora obveljati gotovo splošno načelo zaradi delavskih mezd in delovnih ur po vsej državi. Lokalne pogodbe med delavci in delodajalci povzročajo konfuzijo.

Sir Eric Geddes predlaga, da se podpržavijo gotove tovarne in izroče strokovni mišji, da jih upravlja. Na ta način — pravi Geddes — bi delavci pokazali, dali so res zmogni kontrolirati in upravljati industrijo.

Nezadovoljnost je opaziti v vseh delavskih srednjih slojih. Strokovni unionisti starih nazorov tožijo, da vlada drži od trga velike zaloge živil, ki bi zdaj prav prišle. Meščanski časopisje je razdeljeno v dva tabora. Prvo stoji na stališču, da delavci zahtevajo opravičen delež zmagane bojišče: stalno delo pod ugodnimi pogoji in dobra stanovanja. Drugi listi pa pišejo, da je vse nemir delo socialistov in iz Rusije došli agitatorji, ki hočejo provocirati socialno vojno in ustanoviti vlado delavcev.

Mirovni kongres se bo bavil s delavsko krizo.

Pariz, 3. feb. — Tukajšnji diplomati, ki sklepajo mir, so zelo vznemirjeni vpad delavskega nepokoja na Angleškem in še ta teden se bo velika petorica bavila z vprašanjem, kako preprečiti industrijalni in socialni nemir, da se ne razširi v druge države, in kako zadovoljiti delavske mase, ki zahtevajo reforme in nove življenske razmere.

Vojaki streljajo na brezposelne na Dunaju.

Zeneva, 3. feb. — Po velikem javnem shodu brezposelnih delavcev na Dunaju, ki se je vršil zadnji petek, je množica ljudstva napadla staro zbornico, kjer je sedež sedanje provizorične vlade. Vojaki so streljali na množico in mnogo oseb je bilo ubitih in ranjenih. Okrog 250.000 mož je brez dela na Dunaju.

KONTROLA NAD KURIVOM ODPRAVLJENA.

Washington, D. C. — Vladna kontrola nad kurivom je prenehala s prvih februarjem. S prenehanjem kontrole nad kurivom je večinoma tudi končano delo kurivne uprave. Po Leverjevem zakonu ne more biti kurivna uprava razpuščena, dokler ni proglašen mir.

Trgovci, ki tržijo s premogom, pravijo, da z odpravo vladne kontrole najbrž padejo cene premoga. Drugi pa menijo, da bo mlo vreme znižalo cene.

Kdor daruje za milijondolarski sklad, daruje za svojo svobodo, za svobodo svojih otrok, sorodnikov in znancev — za svobodo vsega človeštva!

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vas, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oklepaju n. pr. (Januar 31-19) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovito jo pravčasno, da se vam ne ustavi list.

KONJ IN GOVEJA PEČENKA ZA KONGRESNIKA.

Po poročilu nekega newyorškega časnika ne bo kongresnik Mann iz Illinois kandidiral za predsednika v zbornici, ker je prišlo na dan, da je od mesarskih interesov sprejel v dar konja in "steak" ob času, ko si mnogi njegovi volilci niso mogli privoščiti okusne goveje pečenke, ker so bile cene visoke, njih dohodki pa majhni.

Dnevnik v Chicago, ki zastopajo privatne interese bolj kot ljudske, so molčali o tem neprijetnem dogodku za gentlemana iz Illinois, ali so pa malo poročali o celi aferi, zato so seveda imeli svoje razloge. Privatni interesi, ki so darovali Mannu konja in sočnato govejo pečenko, so dali tem listom velike oglase. Star pregovor pa pravi, da roka roko umije, in ta pregovor je znan časnikarjem velikomestnih listov kot drugim ljudem. Torej ni prav nič izrednega, če dnevniki niso prinesli o dogodku po cele kolone. Nekaj čudnega bi bilo, če bi se zgodilo narobe. To bi bilo veliko presenečenje še za take ljudi, ki vidijo, da je gospodarstvo v današnji človeški družbi postavljeno na glavo, ker bi mislili, da so se zmotile njih oči, ko so videli svet stati na glavi.

"New York Evening Globe" je prinesel kartun, ki prikazuje nekega kongresnika kot predsedatelja, ki mesto s kladivom s kosom "steaka" udarja po predsedniški mizi. Objavljen je bil kartun, da se kongresnik zgraža in odklanja podkupnino v denarju, pač pa hvaležno sprejema velik "steak".

V kongresnih krogih govore, da je bila povest o Mannovem konju in "beefsteaku" pokopana v "Veederjevi varnostni shrambi", v kateri počiva tajna korespondenca mesnega trusta. Mr. Heney, pravni zastopnik zvezne obrtne komisije se je svoječasno pošteno trudil, da se tajna korespondenca mesarskih baronov razkrije pred vsem svetom. Njegov trud je bil zastoj, kajti višja zvezna sodišča niso dovolila komisiji, da se polasti pisem.

Zdaj se vrši pred senatnim odsekom preiskava o razmerah v mesni industriji in zvezni senator Norris iz Nebraska, predsednik odseka, je uradno povabil Francis J. Heneya k preiskavi. Mr. Heney je bil zaprisežen in senator Norris mu je rekel, naj pove resnico o tajnih pislih. Heney je izpovedal, da je med tajnimi pisli bilo pismo kongresnika Manna, v katerem vprašuje kompanijo, če nima konja, ki ga ne more več uporabiti, da bi ga rabil na svoji farmi. Kupček pisem dokazuje, da je Veeder pisal L. A. Cartonu od tvrdke Swift & Co., da naj ustrežejo kongresnikovi želji. Carton je odgovoril, da so na Mannovo farmo poslali dobrega konja, ki je vreden \$150. Veeder je sporočil stvar zopet Mannu, izrekajoč upanje, da konj ustreza njegovi želji, Mann se je pa v pismu zahvalil Veederju.

Stvar o "beefsteaku" je tale: Mann se je pritožil, da je v glavnem mestu težko dobiti dobre "beefsteake". Veeder je sugestiral, da se mu semintje pošlje kakšen "steak", ker je Mann dober prijatelj mesarjev. Swift je odgovoril, da je stvar "all right", toda v letu naj dobi le pet "steakov".

Vzhodni časniki so komentirali dogodek precej na široko, v srednjem zapadu so pa o stvari bolj molčali.

Mr. Mann se je dal od časnikarjev intervjuvati in je v intervjuju izjavil, da je bil konj staro kljuse, ne dosti vredno, pa vseeno porabno na njegovi farmi.

Taka je povest o konju, "steaku" in kongresniku Mannu, ki je povzročila med njegovimi volilci mnogo jeze, kajti če hočejo konja, ga morajo kupiti, če hočejo "steak", ga morajo plačati po ceni, ki jo določijo mesarski baroni. Mnogi delajo obljube, da ne bodo nikdar več volili moža v kongres, ki uživa "steake", ali če ima majhno farmo. Stari buržoazni političarji si manejo roke in pravijo: "Do prihodnjih volitev bo naše dobro ljudstvo vse pozabilo". In najbrž se političarji ne motijo!

Čudijo se. — Plače organiziranih delavcev niso tako visoke, kot bi morale biti. Druginja je neznosna, da mora delavska gospodinja obrniti desetkrat vsak cent, preden ga izda. Stavci in tiskarja so dobro organizirani, vseeno ne zaslužijo toliko, da kupijo, kar potrebujejo za življenje, in kot so kupili s svojim zaslužkom pred desetimi leti. Ali se naj čudimo, če je ljudstvo s takimi razmerami nezadovoljno in pravi, da je nekaj narobe?

Dopisi.

ZASTOPNIKOM ČIKAŠKE OKROŽNE ORGANIZACIJE JE SLOV. REP. ZDRUŽENJA.

V četrtek 6. februarja ob 8. zvečer se vrši redna seja okrožne organizacije SRZ za Chicago in okolice. Zastopnike opozarjam, naj se je sigurno udeležijo. Nekatera društva še sedaj niso odgovorila na pismo tajnika te organizacije, v katerem je nanje apeliral, naj se izjavijo, ako so pripravljeni tudi v bodoče sodelovati v tej organizaciji ter pošiljati zastopnike na seje. Prihodnja seja bo morala nekaj ukreniti glede neaktivnih društev, ki so člani okrožne organizacije SRZ. Samo po imenu, toda njihovi zastopniki se niti ne potrudijo priti k sejam. Društva, ki bodo ostala zvesta SRZ, tudi v bodoče, so bila objavljena v zapisniku zadnje seje te organizacije. Okoli sedem društev nam še ni naznanilo svojih zastopnikov.

Na prihodnji seji bomo razpravljali tudi o agitaciji za milijondolarski fond. Raditega je potrebno, da se te seje udeležijo vsi nabiralci in nabiralke prispevkov v ta fond tudi če niso zastopniki okrožne organizacije. Vsak nabiralec naj bo podal svoje poročilo o uspehu in zadržanju rojakov napram njim. Natatnejše bomo govorili o tem na seji.

Tajnik.

Carson Lake, Minn. — Ker se predpust bliža svojemu koncu, se ljudje po mojih mislih prične pogovarjati vse kaj drugega, kot pa zoberajo stari člane in se prične v "normalnih časih". Tukaj se pomenkovati o vseh mogočih in važnih ter nevažnih stvareh. Vsak brega za svoje staro domovino, ter se hvali, da je še dovolj močan, da bi tudi še osebno pomagal, ako bi bilo treba. In pri tem pa pridejo do ženitve in moštve — kar jaz še najraje poslušam, ker pričakujem, da bo kakšen staknil moje ime zraven —, koliko bo letos porok in ženitovanj in nadalje pričnejo hvaliti svoje hčere in sinove. Skrbne mamice se istovako zagovarjajo samo o ženitvi, ter hvalijo svoje hčerke, kako so pridne, delavne, pobožne, sramežljive pri jedi in ne vem kaj še vse. Vprašujejo, kje bo prva poroka in kdo se bo prvi. Toda, žal, moje ta imena ne slišim v takih pogovorih. Kakor vse kaže, bom moral letos zopet vleči ploč, kakor sem ga lansko leto. Toda udam se v božjo voljo.

Ko tako samotarim, večasih premišlujem današnje razmere, katere so tako čudne, da jih ne morem razumeti. Primerjam si zaslužek in ceno živila. Ne morem razumeti, da se ti dve, za življenje tako neobhodno potrebni stvari, tako nasprotujeta. In da ne morem skupaj hoditi po eni in isti poti. Tako pa, ako gre cena živila navzgor, gre zaslužek v nasprotno smer. Kako prijetno bi bilo, ko bi se uresničilo, kot nekateri proučujejo, da bomo imeli vsi enake dohodke in vsi enake stroške. Rad se vdam takim sanjam, toda nazadnje sem pa le jezen, ker vidim da so to v resnici same sanje in nič drugega.

Kljub vsej oddaljenosti od drugih naselbin smo se zadnje čase vendar začeli zanimati za posamezne organizacije. Edino človeka nam primanjkuje, kateri bi nam pojasnil svo stvar. Ko bi se vsi Slovani živeli v tej naselbini združili, bi lahko napravili marsikajeno prijetno zabavo. Tukaj naš precej Slovenec Hrvatov in Srbov. Ko bi se združili in napravili kakšno plesno zabavo sedaj pred pustom, ko še ni "preh" plesati bi se pri tem zabavali in čisti dohodek bi lahko porabili v kake koristne narodne namene. Znano mi je, da marsikateri podari več v narodne ali dobrotelne namene, ko sodeluje kake zabave, kot pa da bi ga kdo prosil. Marsikateri ne gleda na denar, ko je na zabavi.

Radi tega priporočam tukajšnjim rojakom, da naj premišljujejo to moje priporočilo in naj skušajo združiti napraviti, dokler je še čas, kako primerno zabavo, potem naj bo že ples z veselic ali pa plesno veselico.

Joe Kováčič.

Lindon, Ind. — Akoravno je naša naselbina v zelo skritem kraju, da le malokdo zide sem, je španska influenza vendar našla pot ter

obiskala to naselbino. Obiskala je že skoraj vse rojake in za svojo žrtve si je zbrala rojakinjo Marija Jeraša, v starosti 68 let. Influenca se je pridružila še pljučnica in 22. januarja ob osmi zjutraj je mirno zaspala. Pokopali smo jo 24. januarja po cerkvenem obredu.

Ranjka je bila doma iz Škofje Loke na Gorenjskem in je bivala v Združenih državah devet let: osem let v tujakšnji naselbini in eno leto v Mineral, Kans. Tudi zapušča moža dve hčeri: Marija, omoženo Špeh in Ivano, omoženo Dolenc. Zapušča tudi več vnukov in vnukinj.

Tem potom izrekam v imenu vseh najlepšo zahvalo vsem, ki so obiskali ranjko za čas bolezn in smrti ter za obilno udeležbo ob pogrebu. Vi, ljubljena mati, pa počivajte mirno in lahka naj vam bo prosta ameriška zemlja.

Kar se tiče delavskih razmer se ne morem dosti pohvaliti, ker so premogokopi začeli obračunati bolj slabo, kakor menda po vsej Ameriki. Nekateri premogokopi obratujejo samo po en dan v tednu in še takrat ne moremo dosti zaslužiti, ker nam ne dajo prilike. Nekateri rovi so pa popolnoma prenehali z delom.

Zime pa dosedaj še nismo imeli mrzle in nobenega pravega mraza. Toda ne ve ee, kaj še vse pride, ker navadno zima ni ravno popustljiva.

John Špah.

Pismo iz Francije.

Le Mont Dore, Francija, 31. dec. 1918. — Dragi mi uredniki Prosvete! Po osmih mesecih burnega življenja v Franciji je končno tudi zame prišlo nekoliko počitka. Dobili smo 7 dni odpusta in zdaj nas je tukaj okrog 1200 fantov iz naše divizije. Nastanjeni smo v tukajšnjih hotelih in lahko rečem da se nam dobro godi. Paradiirati in tekati semintja ni treba in komur se zljubi, lahko poleži zjutraj do polu devetih. Vsak dan dobimo troje izvrstnih jedi. Najbolj se mi dopada postelja, ki je tako mehka. Sprva se mi je zdelo, da ne bom mogel spati, kajti vajen sem bil ležati na golih tleh; mislil sem, da bo treba nekoliko kosov opeke pod glavo, da bo ležišče bolj namurno za vojaka! Ali opeke ni bilo, toda videti bi bili morali mojega tovariša, kako se je trudil drugo jutro predno me je zbudil.

Po zajutruku gremo v kazino. Pravijo nam, da je bila ta kazino pred vojno tretja največja igralnica za denar na svetu. Lepo poslopje z mnogimi velikimi sobami, plesno dvorano z odrom, knjižnico in čitalnico ter s kantino, v kateri nam postrežejo z gorko čokolado in pecivom. Dobi se tudi tobak in kar hočem. Naredil sem že "plan", da si dobro nabašem žepa z raznimi dobrimi reči iz te kantine predno odrinem nazaj k svoji kompaniji v Luksemburg, kajti tamkaj se težko kupijo take stvari.

Prvi dan, ko smo prišli semkaj, sem slišal Američana, ki je rekel, da niso vojaki 7. divizije, ki so bili pred nami tukaj na dopustu, govorili nič drugega, kakor o svojih činih na fronti. Bil je radoveden, dali smo mi sploh bili na prvi strelni črti, ker je med nami tako malo samohvale. Zdaj se je že lahko prepračal, kdo smo in da mi rajši molčimo in pustimo druge, da govore o nas. Pripravili so nam krasno božično drevesce v kazini, ki je imelo na vrhu znamenje naše divizije.

Mestec Le Mont Dore je v gorah. Pred vojno so semkaj radi zahajali turisti, ker je tu v resnici krasna scenerija.

Ker nam je zdaj dovoljeno pisati bolj natančno, kje smo bili in kaj smo delali, predno je bilo podpisano premirje, hočem nekoliko opisati svoje doživljanje na fronti.

V "Prosveti" z dne 19. avgusta sem čital, da so Američani vzeli vas Frappell v Loreni. Ponižno pojasnujem, da je bila tudi moja malenkost med tistimi Američani. V boju je bila 6. infanterija in 15. baterija strojnih pušk, pri kateri sem bil jaz. To je del 10. brigade. Naskočili smo 800 metrov navzdol po klaneu do prve strelne črte in boj je bil hud. Dne 20. avgusta smo pa zapustili dotični okoliš.

Dne 6. septembra ob osmih zjutraj sem prejel pismo od Toneta Terboveca in drugih prijateljev in nekaj trenutkov pozneje smo že odkorakali na bojišče. Hodili smo štiri dni, potem smo počivali en dan v nekem gozdu. Dne 11. septembra ob dveh popoldne smo se približali bojni črti. Ob desetih zvečer smo vzeli strojne puške in

strelivo z vagonov in mahili naravnost v strelske järke. Bil je dež in bili smo premočeni do kože, a obenem smo gazili vodo in blato v jarkih do kolen. Prehodili smo pet milj jarkov, ki so se vili semintja kakor kače.

Ob eni zjutraj 12. septembra smo bili na mestu. Naša artilerija je odprla silni ogenj kritja. Kakšno grmenje! Nihče ne more zapostiti, kdor ni bil navzoč in ni poslušal treskanja in gledal bliskanja, ki je spremenilo temno noč v svetlobo, večjo od dneva. Ob času, ko so pričeli topovi grmeti, smo imeli še eno miljo hoda. Pot je bila zelo teška, kajti nosili smo strojne puške in strelivo. Lajtnant nas je končno razvrstil v bojno črto in čakali smo, da preneha ogenj kritja. Čakali smo dve uri in medtem ležali na mokrih tleh. Zeblo me je, kakor še nikoli. Ker le ni hotelo biti konec grmenja topov, sem začel zdehati in kmalu sem zaspal. Pomislite, kako imenitno se spi na blatnih tleh, ki so "brez posestnika" in med strahovito kanenado! A kljub temu sem spal kot kanon. Tako je, če je človek truden.

Dvajset minut do petih so me zbudili. Topovi niso več grmeli. Vedel sem takoj, da je prišla naša ura. Splazili smo se skozi ograjo bojeve žice in planili proti nemškim jarkom. Naenkrat velik hrup. Sovražne strojne puške so ragljale: ret-tet-tet! — in vzzzz, vzzzz so žvižgale krogle okrog nas. Vmes so pa padale krogle iz topov: bzzz-bak!

Ali mi se nismo zmenili dost. Saj smo bili že vajeni take reči. Ob osmih zjutraj je bil naš napad. Nekega Nemca sem videl, ko je dvignil roki kviško in zavpil: "Kamerad!" — Tistega dne smo vzeli veliko število Nemcev in mnogo več v naslednjih treh dneh. To je bilo ob času ameriške ofenzive v "Zaklju" St. Mihiela. Na naši levici je bila ameriška mornarska pehota, na desni pa peši 90. divizije.

16. in 17. septembra smo počivali in potem smo bili zopet v ognju ves teden. Po štiridnevem odmoru v nekem majhnem mestu tik za bojno črto so nas ponovno naložili na motorne vozove in šli smo na fronto zapadno od Verduna. Tam smo se bojevali v gozdovih do 6. oktobra. Medtem smo dobili vest, da je kajzer prišel ponujati mir. Dne 10. oktobra smo se zopet preselili. Korakali smo čez hrib "Le Mort Homme", ki po pravici zasluži to ime (Hrib mrtvecev). Da bi bili vi videli, kako izgleda ta hrib! Sama jama pri jami, grob pri grobu, niti eno drevo ne stoji pokonci. Res prava slika smrti! Taka so naredili Nemci ob času njihove ofenzive za Verdun leta 1916.

Dne 16. oktobra smo napadli sovražnika na farmi Mondellin. Osvojili smo tudi vas Cunel in prodri skozi gozd Rappes. Tam smo se ustavili nekaj časa in zarili smo se v zakope. Jaz in moj tovariš sva kopala luknjo, ko je prišel saržent in rekel, da bo treba prostora za 3 in skočil je po kramp in lopato in nama pomagal. Izkopali smo pamo, 3 čevlje globoko in vlegli vanjo, nad nami so pa letele nemške "škatile", kakor imenujemo njihove granate. Pri sebi smo imeli cigarete in zadovoljno kadili, dokler je trajal nemški ogenj. Uro pozneje smo zopet napadli in docela počistili gozd Rappes. Boj je bil zelo jlat in mnogo naših je padlo. Drugi dan smo imeli odmor. Šli smo nazaj za par dni, da smo se obrili in ocedili. A še celo tja, kjer smo bili v rezervi, so padle nemške "škatile". V tem času počitka sem prejel od T. J. Terboveca dopisnico s sliko delegatov S. R. Z., ki so bili na konvenciji v Chicagu. Zelo sem bil vesel te dopisnice.

O polnoči 3. novembra smo bili zopet pripravljene za boj. Šli smo na hrib tik reke Mase in naše strojne puške so naredile ognjen zastor nad reko, da je ameriška infanterija lahko prešla na drugi breg. Nato je naša baterija tudi udarila čez reko za hrib. Prekoračili smo Mase ob 10 predpolne med Dan-Sur-Meuse in Lisy. Drugo jutro smo pognali Nemce iz vasi Fountaine in iz gozda v bližini ter preko hriba. Dne 7. nov. smo bili v gozdu nad vasjo Brandeville, kjer smo počivali čez noč. Bili smo zelo trudni, premočeni in lačni. Francoške strojne puške so težje od naših brownigarij in nesi jo moraš na rami in plezati po hribih. Nemci so bili od nas oddaljeni samo kakih 300 metrov in nas je srbelo, da bi bili odprli o-

genj nauce, ampak povelje je bilo, da pazimo mirno in čakamo. Zjutraj smo ponovili napad in dosegli rob gozda nakar smo zapodili Nemce skozi Louppy, Dammerville in Jametz, kjer smo počivali naslednjo noč zariti v zemljo kakor kriti. Tista noč je bila neznansko mrzla, zjutraj je pa bila megla, da nisi videl 50 jardov pred sabo. Nikdar ne bom pozabil, kakšen zajtrk sem imel tisto jutro. Živil nam je bilo zunanjsko, lože prejšnji dan in drugo jutro sem si pomagal s surovim zeljem, ki sem ga vzel na bližnji njivi. Polovico zeljate glave sem pohrustal in dobro mi je teknilo.

V tistem okolišču smo vzeli še tri vasi in dne 11. novembra okoli desetih predpolne je prišel k nam vojaški sel in nam ukazal, da moramo prenehati s streljanjem, točno ob enajstih uri. Sprva nisimo verjeli, kajti tiste dni je bilo veliko govorjenja o prihajajočem premirju, a nič potrdila. Toda bilo je res. Ob enajstih je prenehal streljanje in na nemški strani sem slišal glas trombe, otožen glas, kakor da naznanja ljubljencem kajzerja, da je poražena avtokracija, toda glas trumfa za nas, ko je zmagala demokracija. Amerika je zmagala!

Pozabil sem omeniti, da je prišel 11. septembra k naši kompaniji še eden Slovenec po imenu John Kastelic iz Nottinghama, O., dober fant. Bil je ves čas pri moji četi, toda nisem vedel, da je Slovenec, dokler ni 1. novembra poleg mene po domače zarobantil, ko mu ni šlo nekaj prav pri stoji ni puški. Aha — sem vzkliknil — zdaj se pa poznavam!

Upam, da Slovensko Republiško Združenje v polni meri vrši svojo nalogo. Zdaj je menda dosti dela. Aneliram na vas, brajce, da pomagajte, da bodo Jugoslovani imeli federativno republiko in ne kakšnega kralja. Srečno Novo leto! Vaš

Ludvig Ogrine,

Co. A, 15. M. G. B. A. E. F.

DESET KROGEL JE ZGREŠILO OILJ.

Chicago, Ill. — Italijan Severino Di Francisco je stal pred svoj prodajalno z jestvinami na Orleanski cesti, števil. 1009, in božal svojega psa, ko sta deset korakov od njega stopila na ulico iz veže dva italijanska "gentlemana".

Pričela sta streljati na Di Francisco, kakor da imata pred sabo tarčo. Vsak je oddal pet strelav, ki so pa zgrešili cilj. Sosedje so pričeli vreti skupaj, poklieni so policiji in pridrhal je tudi ambulančni voz.

"Kaj pa je?" je vprašal Di Francisco, ko so se ljudje dregali okoli njega in ga naložili na ambulančni voz.

"Ej, pustite, saj vidite, da nisem mrtev", je rekel Di Francisco ko so ga pripeljali v bolnišnico in položili na operacijsko mizo.

"Le tiho, če niste mrtev, pa umirate," mu je rekel bližnji policaj, ki je stal blizu operacijske mize.

Preiskali so ga.

V kloku sta bili dve luknji dve skozi njegov telovnik in dve v hlačah, toda Di Francisco ni bil še opranjen od krogle.

Vprašali so ga, kdo ga je napadel. "Ali mogoče črnokarji?"

"Ne, ne vem, nimam sovražnikov," je hitel Di Francisco.

"Saj mojih hlač naj bi ne preluknali, ker so edine hlače, ki jih imam," je mrmral Di Francisco, ko je azpuščal bolnišnico.

ZVEZA MED VELIKIMI JEZERI IN OCEANOM.

Lansing, Mich. — Kongresnik Wiley iz Sault St. Marie je predložil resolucijo, ki priporoča globitev reke St. Lawrence, da bodo po nji vozili veliki parniki iz Velikih jezer v ocean ali pa narobe.

CAMP KNOX POSTANE TRAJNA VOJAŠKA POSTAJA.

Louisville, Ky. — Camp Knox, ki ima strelišče za topničarje pri Stithtonu, ostane trajna vojaška postaja. V tem taborišču je prostora za dve artilerijski brigadi.

LADJA ZGORELA NA MORJU.

New York, N. Y. — Na škuni Augustus H. Babcock, ki je prevajala olje, je nastal ogenj, ko se je nahajala 200 milj od Bermude. Eksploziral je sodček gasilnice in škuna je bila naenkrat zavita v plamen. Na ladji je bilo deset mornarjev, toda rešili so se le trije.

Vesti iz stare domovine.

JUG. CAR. URAD, WASHINGTON, D. C.
Ivan Cankar umrl. — "Slobodna Srbija" v Ženevi javlja 1. januarja 1. l. V Ljubljani je umrl znan slovenski pisatelj Ivan Cankar. (Cankar je prebil dolgo časa na ljubljanskem gradu, kamor je bil vržen kmalu po izbruhu vojne po avstrijskih pandurjih. Niti v zaporu ni prenehal s pisateljevanjem, marveč je pošiljal krajše svoje spise Slov. Narodu; v njih daje duška svojemu notranjemu gnjevu, opisuje trpljenje naroda in napoveduje lepšo bodočnost.)

Monarhija ali republika. — Pod tem naslovom piše "Slobodna Srbija" 1. jan.: "Slovenec" objavlja članek nekega jugoslovanskega politika, v katerem se povdarja, da zanima danes našo javnost dveje vprašanje: monarhija ali republika, centralizem ali avtonomija. Ti dve vprašanji je treba rešiti na srečo domovine. Zaradi tega pa se pristaši ene in druge ideje ne morajo medsebojno blatiti in klati in ne govoriti samo Slovence ali samo Hrvatim. Ugotavljajoč, da se del Slovencev čudi, da se je slovenska narodna (demokratska) stranka izjavila za republiko, pravi:

"No, mi bi imeli razloga čuditi se, zakaj se ena struja tako zavzema za monarhijo. Čudno je, da pravi ta stranka, da je to vprašanje že rešeno, ne dovoljujejo diskusije. Čudno je, da se demokrati, dosledno temu načelu, more razpršiti... Vsi narodi se izražajo za republiko, pa tudi Italija in Španija ne bodeta dolgo čakali na to. Dovolj ima monarhija na grbi, da more človek videti vse prednosti republike."

Ozirač se na odnošaje Slovencev do Srbov, izjavlja, da se je treba Srbom zahvaliti za njihovo pomoč in da je treba nje želja upoštevati, dostavlja pa, da je veliko vprašanje, ali so vsi Srbi v resnici za monarhijo. Gre v prvi vrsti za to, da se vsakemu dovoli, da more svobodno izraziti svoje mišljenje."

Glede centralizacije in avtonomije zastopa pisec stališče sredine. Toda tudi to je treba rešiti po svobodni volji, ne pa s silo. Zaradi tega odbija vsako nasilje, naj prihaja od kogarkoli. Nazirajoč na lahko različna, toda sovražna zaradi tega ne sme biti.

Odložena socialistična konferenca. — Deželna konferenca hrvaško-slovanske social. stranke, ki se je imela vršiti 10. dec. v Zagrebu, je bila odložena za nedoločen čas, ker niso mogli vsi delegati priti vsled prometnih potoškov.

Odhod ruskih in italijanskih vjetnikov. — Vlada je 24. nov. naložila vsem delodajalcem, ki imajo zaposlene ruske in italijanske vojne vjetnike, da jih pošljejo na občinska zbirališča, kjer imajo biti izplačani in preskrbljeni s hrano saj za tri ali štiri dni. Ruski vjetniki se pošljejo domov, če bodo prometne razmere na železnicih malo ugodnejše.

Krvavi boj med Čehi in Nemci v Gradcu. — Dne 26. nov. je potoval skozi Gradec oddelek čeških vojakov. Prišlo je do prepira z nemško stražo. Nemci so hoteli razorožiti Čeha, a ker se zadržali niso pustili, so nemški stražniki pričeli streljati. Devet Čehov je bilo ubitih in 23 bolj ali manj ranjenih.

Klerikalizem kaže roge. — Iz osebkov "Juga" je razvidno, da so pričeli nekateri klerikalni listi napadati liberalne elemente in vsa narodna vprašanja prikazujejo s stališča rimske katoliške cerkve. Neki list, ki je še pred dvema letoma pisal, da je "avstro-ogrška armada pobledela, da izvrši božjo kazen do svetega kolena nad upornimi Srbi", piše zdaj, da velja ravno za "božjo kazen" za Nemce. Madžare in pa tiste, ki "kratijo pravice sveti cerkvi".

Ropanje na Stajerskem. — Male Nedelje pišejo mariborski "Straži": Dne 6. nov. se je na javila pijava telpa, oborožena s gorjanci, iz sosednje obz. Tumaža. Razbili so vse izločne in ropali trgovino Franca Šenčarja. Ker se jim brez orožja ni moglo postaviti v bran, so prišli drugi dan tudi nekateri domaćini, ki so sicer pošten ljudje, a so se dali zapeljati, češ, zdaj smo prosti in lahko delamo, kar hočemo. Oropali so ravno tisto trgovino, razbili pohištvo in odnesli vse, kar so mogli. Dva dni pozneje je prišla vojaška straža s strojno puško iz Ljutomerja, ki je pokazala, da je pravica še vedno veljavna.

Prodiranje Bavarcev na Koroško. — Komisar Smodej je poročal 8. nov. iz Celovca, da sta dva bavarska bataljona na poti v St. Vid ob Glini in da se govori, da hočejo Bavarci zasedeti vso Koroško ter napraviti red. To bi pomenilo kresenje nevtiralnosti, kajti Jugoslavija je nevtiralna.

Stari hrvaški rebeli izpušeni. — Stjepan Dojčić in Luka Jukić, ki sta bila leta 1913 obsojena na dolgo vrsto let zaradi napada na bana, sta bila 9. nov. izpuščena iz kaznišnice v Mitrovici.

Dalmatinski namestnik aretiran v Ljubljani. — Grof Marij Attems, bivši cesarski namestnik v Dalmaciji, je bil aretiran v Ljubljani in izročen dr. Brejcu, poverjeniku za notranje zadeve slovenske vlade. Na zahtevo Narodnega Veča so grofa odvedli v varnostnega sprejemstva v Zagreb, kjer so ga zaprli.

Vlada naj prevzame papirnico v Fuzinah. — Delavci v vevški papirnici, ki so se v velikem številu udeležili shoda v Dev. Mariji v Polju, so sklenili zahtevati, da vlada prevzame papirnico. Delavci so se brdiko pritoževali čez razmere v tovarni. Povprečna plača delavstva v vevški papirnici je še danes sledeča: za delavce tri krone in eno krono draginjske doklade, to je štiri krone dnevno; za delavke 2 K 40 vin. In eno krono draginjske doklade, to je tri krone in 40 vin. dnevno. Cena papirju je silno narasla, plače pa so ostale pri starem. Delavstvo je sklenilo, da absolutno ne more več živeti ob takih plačah v sedanjih razmerah in zato prusi narodno vlado, da prevzame papirnico in poviša plače.

Italijani v Spodnjem Logatcu. — Skozi Logatec so šli 11. nov. madžarski oddelki, oboroženi z ročnimi granatami. Prihajajoči iz italijanskih vjetnikov na voze in konjih, ki so jih pokradli v zaledju. Narodni Svet v Spodnjem Logatcu je protestiral proti delovanju italijanske vojne komisije. Tamkaj je dospela 12. divizija. Tam se mučeca čehoslovaska brigada, ki je skrbela za red in javno varnost, bo v najkrajšem času poklicana v domovino, zato prosijo Logatčani, da pridejo tja jugoslovanske čete.

"Nemci" so zopet postali Slovenci. — Po ustanovitvi jugoslovanske države je naenkrat odpadel pritisk stare vlade glede na gotove starše, da vpišejo svoje otroke v nemške šole kot Nemce. Zdelo se ti izgovorjevali sinovi vračajo nazaj in priznavajo, da so Slovenci. Na ljubljanski realki so n. pr. mnogi starši vzeli svoje otroke iz nemških razredov in jih vpisali v slovenske.

(Vesti iz raznih števil "Slov. Naroda" koncem sept. in začetkom okt. 1918.)

Smrtna kosa. — Umrli je v Trebnjem ga. Ivana Zure, tojena Palekini. — V Petrovčah je umrl g. Ernest Slane, šolski ravnatelj. Pred par dnevi mu je umrla soproga. Pokojni je bil priznan šolski strokovnjak.

Graščino Krupa na Dolenjskem je kupila Pozemkova banka v Ljubljani.

Iz Vipave so potegnili truplo čevljarja Čermelja iz Ajdovščine, katerega so že nekaj časa pogrešali. Pomoči so ga bili napadli vojaki, oropali in vrgli v vodo. O zločinu ni nikakega sledu.

Prehrana Dalmacije. Iz Zagreba poročajo spletskemu listu "Nova Doba": Kar se tiče zagotovitve hrane iz Hrvatske za Dalmacijo, moramo vam sporočiti, da je stvar nepredložna še dalje in da je dolocene tudi že količina, tako da je vsa stvar povsem sigurna. Dolej je morala Hrvatska dati za armado, odlej mesto tega prevzema oddaja 3000 vagonov za Dalmacijo.

Španska bolezen v Splitu se močno širi. Bolezen je zelo opasna oblika in dosti ljudi tudi umirje.

Mladi virtuoz Pepa Barton je imel v Zagrebu velik uspeh, da bo namesto enkrat dvakrat koncertiral ljubljanski koncert se radi tega vrši tri dni pozneje 5. oktobra. Bartonov nastop v ljubljanski koncertni hiši bo zanimiv glasbeni dogodek. Izvajal bo umetnik poleg drugih tudi dva velika koncerta Čajkovskega in Paganinija.

Trenje vlakov pri Logatcu. — V nedeljo zvečer sta trčila pri Logatcu dva v nasprotni smeri vozeča tovarna vlaka. Par vagonov je bilo razbitih. En sprevoznik je bil usmrčen in bil nihče. Vlaki so imeli tudi tega večerne zamude.

Iz Šenčurja pri Kranju nam poročajo: V nedeljo 22. septembra

nas je obiskal načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec. Narod ga je navdušeno pozdravil. Sprejem jet bil slovesen, gospa Gašperlinova mu je izročila v ime narodnega ženstva krasen šopek in poklonili so se mi tudi občinski svetniki. Dr. Korošec je nato prisostvoval narodni veselici, prirejeni v prid naši glodni deci. Za to prireditel so se stekle posebne zasluge gđ. učiteljice Keceleja in gospa Ogrizkova, gospa Marija Gašperlinova pa je organizirala s pomočjo narodnih deklet pobiranje prispevkov za odbor SHS. žen. Uspeh narodnega blagdana v Šenčurju je nad vse razveselil; veselica je vrgla 2125 K 50 vin. Čistega dobička, za prodane mlaje bilo strženih 30 K, dekleta pa so najrala darov iskrena zahvala.

Triglavski dom ni pogorel. — Slovensko Planinsko Društvo je sprejelo poročilo, da je bil Triglavski dom na Kredarici pogorel. Ko je društveni zaupnik poslal oskrbnika na Kredarico, se je izkazalo, da je bila ta vest neresnična in da tedaj Triglavski dom ni pogorel. Kakor drušavo, tako se radije gotovo vse naše občinstvo, da je nepoškodovana ta dragocena planinska postojanka, ki je najvišja v južnih Alpah.

Stavka v delavnicah južne železnice v Mariboru. — V petek ob 10. dopoldne so ustavili delavni delavnice južne železnice, kurilnice in železniške ohranjevalne sekcije Maribor delo ter odšli pred okrajno glavarstvo, da se pritožijo pri zaradi preslabe prehrane. Zlasti ker že več tednov niso dobili krompirja. Pritožili so se tudi zaradi konfiskacij nakupljenega in v nahrbtnikih v mesto prinešenega blaga. Izjavili so, da so izgubili vsako zaupanje do vlade, ki jim prihaja vedno z obljubami, katerih pa ne izpolnjujejo. Zahtevali so nadalje pospešitev rešitve zahtev po draginjskih dokladah in denarni pomoči. Ves popoldan so se vršila pogajanja in ko se je ob 7. zvečer razglasil rezultat, so delavci protestirali proti temu s klicem, da se nočejo vrniti na delo. Še po dolgem prigovarjanju se je posrečilo zaupnikom pregovoriti delavce, da se sklenili v soboto zjutraj priti zopet na delo.

Goriško učiteljstvo nima ničesar. — Brez strehe je, kruha ne pozna že cele mesece, brez obleke, brez denarja, brez postelje, brez odeje, itd., a ipak caplja vsak dan v šolo, katero si pa mora pri vsej mizeriji samo zgraditi in oskrbeti. Učiteljstvo, kje so troji vgilni bojevniki? Križman, Urbačič, Medvešek, Možina, Rakovšek, Hreščak, itd. Zdravite se! Ali ste pozabili, kaj ste dolžni svoji stanovski časti? Vem, da na vse pretege lajšate gorje svojemu nesrečnemu begunskemu ljudstvu, a ne pozabite na svoje dolžnosti, da dvignete svoj stan, ki strada in umira pod pezo življenja. Pehati se morate za privastnimi dohodki, da ne poginete glada s svojimi družinami, saj ne morete živeti z učiteljskimi groši niti sami. Zganite se, učiteljstvo in z njim šola ter narodna vzgoja trpi, silno trpi, da si v Furlaniji so opustili delo v šoli, da so manifestirali svoje trpljenje, a na rKasu, v goriški okoličini in v Gorah lepo mokijo in vlečejo voz dalje po silnem klanec v največjem naporu, vsi znojni, gladni, razcepani, sestradani, poninžani, a ipak rotki, pohlevni, praveate ovčke, obupani. Zaropajte in bo se tudi vam rezalo boljsega kruha, ne "tak tankega, da se vidi akos njega!"

Tržačani, Istrani in celo učitelji v Furlaniji so opustili delo v šoli, da so manifestirali svoje trpljenje, a na rKasu, v goriški okoličini in v Gorah lepo mokijo in vlečejo voz dalje po silnem klanec v največjem naporu, vsi znojni, gladni, razcepani, sestradani, poninžani, a ipak rotki, pohlevni, praveate ovčke, obupani. Zaropajte in bo se tudi vam rezalo boljsega kruha, ne "tak tankega, da se vidi akos njega!"

Pripravite se na zborovanje prvi četrtke oktobra in takrat bi radi

SLOVENSKI KROJAČ.

Priporočam se rojakom za delo oblek. Ravno kar sem prejel lepe in krasne vzorec za moške in ženske obleke, kakor tudi površnice za dež. V družbi nisem z nobenim nič več. Vse delo izvršujem doma v svojem stanovanju, pridite k meni na dom. Obiskal vas bodem na vašem domu in vzel vašo mero za obleko. Za vsako delo jamčim. John Teran, krojaški mojster, Ely, Minn.

slišali krepko besedo — krepke organizacije! Vederemo! Deželni očetje, dvignite svoj glas, da se zopet obnove naše šole, ker: "Narod brez škol — narod brez bodočnosti!" Dajte kruha najboljšemu narodnemu delavcu!

Zavenski častniki v Ljubljani. — Iz Ljubljane se poroča 27. novembra: Včeraj je dospela v Ljubljano komisija srbskih, fran-

coskih in angleških častnikov. Narodni Svet v Ljubljani kot zastopnik Narodnega Veča S. H. S. ji je izročil obširen memorandum o razmerah Slovencev. Častniki so obljubili, da bodo poslali to spomenico s svojim poročilom vred takoj svojim vladam.

Poroka. — V Celovcu sta se poročila g. Fran Mandelj, zavarovalni g. Frank z gđe. Mušo Azmanovo iz Novega mesta.

Čemu biti bolan?

ko se lahko za tri cente prepičate in najdete pot k zdravju.

Ako trpite valed nervoznosti, želodčne ali obistne nerednosti, splošna oslabeledost, glavobol, izguba elasti, neprebavnosti, zaprtica, izguba moči, ne čista kri, revmatizem, bolečine v hrbtu, zguba spanca, ako se počutite utrujeni, izdelani, tedaj ne trošite denarja za neznana zdravila.

Reg. U. S. Pat. Off.
 Pošljite nam tri cente v pismu s vašim naslovom in mi vam bodemo poslali z obratno pošto, brez vsake nadaljne obveznosti na vaši strani, zastoj popolno tri dnevno zdravilo.

JUVITO

sestavljeno iz popolnoma čistega naravnega zelišča, izrastlega po prijaznem solncu in dežju po naravi sami.

Naslov: JUVITO LABORATORY
 South Hill Branch 6
 PITTSBURGH, PA.

POZOR!

Pozlačena ura za samo \$6.95.

Samo enkrat v življenju imate to priliko kakorino vam nudimo sedaj mi. Samo poslalite si \$15.00 ura se dobi za \$6.95. Ura ki vam jo tu opisujemo je trpečna in krasno izdelana, pokrova sta izvrstno pozlačena in bode obdržalo, ura je srednje velikosti jamčena za 25 let. Kolesje in notranji stroj je vključen se rubijevimi kamni, kateri drže kolesje skupaj in tako vzdržuje vedno pravilen čas. Ure te vrste se prodajajo po \$15.00 in več, toraj le za kratko dobo jih bodemo mi prodajali po \$6.95. Ako si vi izrešete ta oglas in ga nam pošljete s vašim naročilom, boste prejeli prijazno pozlačeno verišico popolnoma zastoj. Torej poslalite se te prilike še danes, ker jutri zna biti že prepozno. Ta obljuba in po ti ceni \$6.95 velja samo do 15. marca. Vi ne morete ničesar izgubiti ker mi ne zahtevamo denarja v napred, temveč kakor hitro vam prinesemo uro imate plačati \$6.95. Pilite še danes.

EUROPEAN WATCH CO.,
 1418 W. Division St., Dept. 22, A., Chicago, Ill.

Zakaj je Laxcarin življenska potreba za vse, ki boleajo vsled slabe prebave, za gripo, prehlad, influenco, nervoznostno oslabeledost in za slošno oslabeledo stanje?

LAXCARIN je življenska potreba vsem onim, ki boleajo, ker je narejen in sestavljen tako, da s pomočjo matere narave izvršuje svoje zdravilno delo, izčisti vse prebavne organe, strupene pline in s tem prepreči zastrupljenje krvi.

Vi sploh ne morete živeti, to se pravi živeti dolgo, ako vaša čreva ne vrše svoje naravne dolžnosti. Ena najhujših zaprek pri človeštvu je zaprtica. Brez izjeme ali je ta zaprtica nastala vsled nemarnosti v otroških letih ali je bila podedovana, mora se odpraviti in čim hitreje tem bolje. Stran mora pod vsako ceno.

Srečen je človek, ki ga niso nikoli nadlegovale bolečine črevesja. On ne ve kaj se pravi zbudit se v jutro z ravnotako utrujenostjo kot ste ali spat. Glavobol rano v jutro ga ne vznemirja. Ne ve kaj se pravi imeti slaba usta in jezik. Njegova slast do jedi je kot bi hotel jesti celega teleta takoj zjutraj. Njegove misli so proste in on se lahko odloči

za delom. On je vesel, energičen in si želi dolgo življenje.

Kaj pa s žensko ali možkim kateri ima zaprtico ali svojo želodčno nerednost. Njih življenje jim niti ni vredno centa od časa do časa in tako se vleče naprej in naprej vsak dan. Počutijo se kot bi jim težak kamen visel na hrbtu, ki ga morajo prenašati dnevno. Od ranoga jutra do poznega večera sama želja, da bil bi skoro konec te muke.

Vzemite za primero človeka, ki trpi vsled slabe prebave ali nerednega delovanja črev, on ne skoči iz postelje tako veselo kot pa zdrav človek, on se čuti utrujen takoj v jutro, navadno ima tudi glavobol. Njegov jezik ni čist in slab okus se nahaja v njegovih ustih. Nima nobenega veselja prijati se svojega dnevnega dela. Malo ali skoro nič je pri zajutruku, delo ni delo za njega temveč nesrečna muka. Nobene razlika kakšno delo opravlja, nobene energije in ne veselja nima za svojo bodočnost.

Čemu trpite? Ali je vredno trpljenja? LAXCARIN PRODUCTS CO. je dala ven na trg zdravilo katero jamči da vam pomaga, da vaša čreva delujejo. Zakaj ne poskusite. Tudi če ste že preje poskusili recimo ako vas boli hrbet, bolna glava, omotica, nerednost želodca in črev, potem iščite si pomoči katera vas oprostí in da več zadovoljstva. Zdravilo ki je kar se piše da je.

Pričnite še danes. Bodite druga oseba jutri, vašo zdravje naj bode vaša prva glavna stvar, denar ni nič. Pošljite nam en dolar in sprejeli bodete z naobratno pošto škatljo LAXCARINA. Potem povejte vašim prijateljem razliko ki bode nastala pri vašem zdravju.

LAXCARIN je čist sestav, ne more škodovati niti malemu otroku. Zatore se živati brez vsega strahu od vseh ljudi. Zelo dobro zdravilo ljudem srednje starosti. O tem se bode dete prepičali.

LAXCARIN SE PRODAJA PRI LAXCARIN PRODUCTS CO.,

CENA JE—\$1.00 za ikatuljo; 6 ikatulj, \$5.00.
 Money order, gotov denar v registriranem pismu nam pošljite.
 Mi pošljemo tudi na C. O. D. na vse kraje.

DEPARTMENT Z. 2.

PITTSBURGH, PA.